

Tunçer Sezergil

A TÖRÖK NYOMDAIPAR EGYIK MEGHATÁROZÓ SZEMÉLYISÉGE

Faludi Viktória

A külföldi szaksajtó jeles képviselőit bemutató sorozatunk első részében a török nyomdaipar meghatározó személyiségét, Tunçer Sezergilt mutatjuk be. Tunçer úr ízig-vérig nyomdász, pedig egy egészen más területről „hajózott” a nyomdaiparba. Érdekes információkat tudhatunk meg az általa képviselt régió nyomdaiparáról, egy sok területen helytálló, elismert és megbecsült szakembert ismerhetnek meg a Magyar Grafika olvasói.

– *Hogyan került kapcsolatba a nyomdaiparral?*
– A Tengerészeti Akadémián szereztem első diplomámat. Tíz éven keresztül vezető mérnökként dolgoztam a tengeren. 1960-ban otthagytam a tengerészetet, és nyugdíjba mentem. A tengerészetnél töltött évek folyamán az amerikaiaktól elektronikai képzést is kaptam, így érdeklődésemnek megfelelően tudtam kamatoztatni megszerzett tudásomat. 1966-tól Londonban két év alatt elvégeztem a Monotype Printing School-t. Törökországba visszatérve egy német vállalatnál dolgoztam, amelyik a Heidelberget, a Polart és a Monotype-t képviselte. Mivel én a múltban műszaki ember voltam, nem jelentett problémát a nyomdaipari technológia elsajátítása. Az viszont már nem volt könnyű, hogy ennek a szakmának a terminus technicus-ait is elsajátítsam. Amikor 40 évvel ezelőtt kezdtem a szakmát, még főként magasnyomás volt, és melegszedés. Néhány évvel később megjelent az ofszet, a fényszedés és az elektronikus színkivonat-készítés.

1970-ben, Törökország legnagyobb nyomdájában, amelyik betűszedéssel, fényszedéssel is foglalkozott, termelési vezetővé képeztek. Ennek a nyomdának már akkor volt színes szkennere, magasnyomó és ofszetgépek mellett komplett könyvkötőrendszerrel és tegercsofszet-berendezésekkel rendelkezett.

Négy évvel később céget alapítottam, és a kommunikációs egyetemen kilenc éven át nyomdaipari technológiát tanítottam. 1983-ban az ottani nyomdaipari egyesülés tagja lettem, 1994-ben elnökké választottak, és ezt a mandátumot négy évig

láttam el. Egyidejűleg a Basmen nevű nyomdaipari magazin kiadásáért is felelős voltam.

1999-ben felszámoltam a saját céget, és a Xerox nyomdaipari szektorának a szakértője lettem egy évre, majd később még néhány cégnél tanácsadó feladatokat vállaltam. Ma összesen csak két céggel van ilyen típusú kapcsolatom.

– *Jelent-e szemléletmódjában előnyt, hogy mielőtt nyomdász lett, egy teljesen más területen, a hajózásban szerzett tapasztalatokat?*

– Amikor Angliából visszatértem, a Heidelbergnél speciális továbbképzésen vettem részt, majd több alkalommal a Monotype-nál, ahol lézer levélgátló rendszereken tanultam. A tengerészetnél szerzett tapasztalatok: a fegyelem és a műszaki ismereteim egyértelműen hasznosak voltak.

– *Angliában, Londonban végezte nyomdaipari tanulmányait. Otthon Törökországban alkalmazta a megtanultakat. Mennyire különböznek az üzleti, a gazdasági élet, és az elsajátított ismeretek milyen mértékben hasznosíthatóak egy teljesen más kultúrában?*

– Amikor Angliából visszajöttem, nem volt könnyű az angol technológiai és terminológiai ismeretei-

met a török terminológiára konvertálni, ami több mint egy évembe került. A törököknek megvan a saját technológiájuk, a hozzá szorosan tartozó török filozófiával. A honfitárs kollégák bizalmát is el kellett nyernem, s úgy gondolom, ezt a munkát jól végeztem.

Tunçer Sezergil görög kollégák társaságában

- *Hogyan képezte tovább magát?*
- Szinte minden évben újabb technológiai tréningeken kellett részt vennem. Ennek érdekében a British Printerből és a Printing World magazinból saját magam számára rendszeresen fordítottam, hogy szinten tartsam az angol szakmai tudásomat, sőt az USA-ban, a digitális technológiai központ Xerox tréning egységében is tanultam.
- *Milyen nyomdaipari iskolák, képzések vannak az Önök régiójában?*
- Kétféle kezdő nyomdász típus van Törökországban: az egyik az iskolából kerül ki, a másik pedig a nyomdából, ahol gyakorlatot szerzett. Az elsőknek gyakorlatot kell szereznie, a másodiknak elméleti ismereteket. De a legfontosabb mindkét esetben, hogy a fiatal érdekelje a munkája, a szakmája, örömét lelje benne, és szeresse. Pillanatra sem kétséges, hogy a mai fiataloknak angolul vagy németül tudniuk kell, ha követni akarják a fejlődést.
- *Mit tart a legnagyobb szakmai értéknek?*
- A nyomtatás, a nyomdászat csodálatos dolog. A nyomtatás egy rendkívül fejlett technológia, ami a következőkön alapul: grafikai művészetek, tipográfia, a szín, a betűk, a kreatív művészet, a tartalom és annak külső harmóniája, valamint a mesteri tudás. A befejezett munka elégedettséget és örömet szerez, ettől boldog lesz az ember. A legfontosabb dolog, ha már beleszeretett az ember ebbe a nyom-

dászvilágba, folyamatosan őrizze meg érdeklődését, és kíváncsi legyen annak minden fejlődésére.

- *Törökországban milyen szakmai múzeumok, szakmatörténeti gyűjtemények vannak? Említene néhányat?*
- Két főbb nyomdász-múzeum van Isztambulban. Az egyik magánkézben van, egy kereskedelmi nyomdához tartozóan, a másik az újságnyomtatás régi technológiáit, az ősi könyveket és magazinokat, az eredeti kézirásos könyveket mutatja be. Ezt bárki szabadon megtekintheti.
- *Milyennek látja a török nyomdaipar helyzetét?*
- A török nyomdaipar öt különböző ágon fejlődik: kereskedelmi nyomtatás, amibe a könyvek, magazinok, brosúrák, poszterek stb. tartoznak; csomagolóanyag-nyomtatás mély- és flexóeljárással; címkenyomtatás, főleg keskenypályás tekercsofszet gépekkel; digitális nyomtatás, amibe a kültéri és beltéri nagy formátumú nyomtatványok és az on-demand igények kielégítése tartozik; valamint az újságnyomtatás, tekercsnyomó rotációs gépekkel.
- *Miben különleges Törökország nyomdaipara Európához képest?*
- A „kereskedelmi nyomtatványok” előállítói nagyon sikeresek. Nemzetközi szervezetek versenyein minden évben egy-két nyomdánk díjat hoz el. Export vonatkozásában a csomagolóanyag-nyomtatók a legsikeresebbek.
- A „kereskedelmi nyomtatás” rendkívül népszerű nálunk, nyomdászaink beruházásai a Heidelberg, a Komori, az MAN Roland, a Mitsubishi, a KBA ives ofset nyomógépekre, továbbá a CtP-re irányulnak. A csomagolóanyag-nyomtatás és -feldolgozás főképpen flexó nyomógépekkel és némi mélynyomókapacitással történik. Az újságnyomtatás tekercsofszet gépekkel történik, ez is egy fejlődésben lévő iparág. A digitális rendszerek nálunk egyelőre nem túl népszerűek a könyvnyomtatás terén, viszont a poszter- és óriásplakát-nyomtatás igen jó üzlet. A címkenyomtatás szintén fejlődő ágazat.
- *Csapás vagy áldás az EU? Milyen változásokat hoz az EU a török nyomdaiparnak?*
- A közvélemény szerint az EU-s tagság esetünkben soha nem fog realizálódni, akkora nagyok a tradicionális és kulturális különbségek, és a 70 milliós lakosság is más összetételű, mint az uniós átlag. Ettől eltekintve minden előkészület folyamatban van az emberi jogok és a fejlettebb gazdaság tekintetében.
- Az viszont ténykérdés, hogy az európai államokban a 10 újonnan csatlakozó állam pénzügyi nehézségeket idézett elő. Már abból külön gondok adód-

nak, hogy 25 államból áll az EU. Az olyan államok, mint Ausztria, Németország Franciaország, Dánia határozottan Törökország felvétele ellen van. Majd tíz-tizenöt évvel később talán lehetséges lesz. Csak-hogy ki tudja azt ma megmondani, hogy ennyi idő alatt mi történik az EU-val? Kétségtelen, hogy szeretnénk teljes jogú tagok lenni, de hagyjuk az álmodozást. Egyet biztosan tudunk, hogy magunknak kell megoldanunk a problémáinkat.

– *Hány nyomda van Törökországban?*

– Az országban kb. tízezer nyomda működik, aminek a fele Isztambulban van. Az összes nyomda együttese korszerűen felszerelt, nagy kapacitású, és mindegyikük a legkorszerűbb technológiát alkalmazza.

– *Milyen a géppark?*

– Törökországban az ívnyomó gépek között a Heidelberg márka a legelterjedtebb, utána a Komori a következő sikeres, majd ezeket követi a Mitsubishi, a Roland és a KBA. A nyomdák nagy része 70×100-as mérettel dolgozik, négy- és ötszines ofszetgépeket használnak, UV- és infravörös szárítóegységekkel. Öt olyan nyomda van, melyek nyolcszínűes nyomdagéppel dolgoznak, és két tízszínűes géppel rendelkező nyomdánk is van. Viszont, ami nagyon érdekes, hogy a flexó- és a tekercsofszet újságnymó gépek nagyon népszerűek. A flexógépek nagyobb része Windmüller & Holscher, Fischer Krake, Schiavi gyártmányúak, a tekercsofszet rotációs gépek főként GOSS, Harris, KBA és TENSOR márkájúak.

– *A munkáik mekkora hányadát teszi ki az export?*

– A török nyomdászok többsége Közél-Keleten, Közép-Ázsia török köztársaságaiban és néhány európai államban próbál üzletet találni, ami Törökország exportját illeti, a nyomdaipar rendkívül kicsi, mindössze 2 százalékos exporthányaddal részesedik belőle.

Mivel Törökország a legmodernebb technológiát használja, joggal remélhető, hogy a közeljövőben ez a helyzet kedvezően változik.

– *Milyen szakmai szervezetek segítik az iparban dolgozókat és munkáltatókat?*

– Minden nagyobb városnak megvan a saját nyomdaipari kamarája szakterületenként: a nyomdász, a csomagolóanyag-gyártók, a címkenyomatók társasága és így tovább.

Eltekintve a hivatalos egyesületektől, 18 nyomdaipari iskola és 22 olyan egyetem van, amelyik felső szinten tanítja a vizuális és a nyomtatott kommunikációt, hogy megfelelően kvalifikált munkaerőt képezzen az ipar számára.

A nyomdák kb. 340 cég, ügynökség, terjesztő-képviselő és fogyasztási cikkek kereskedelmével foglalkozó cég igényeit szolgálják ki. Ankarában, Izmirben és Isztambulban évente rendeznek nyomda- és papíripari kiállításokat. Minden negyedik évben egy nagyobb szabású kiállítást rendeznek Isztambulban. Ezen az isztambuli rendezvényen tavaly mintegy 34 000 látogató fordult meg a világ minden tájékáról. Isztambulban csomagolástechnikai kiállítást is rendszeresen rendeznek.

– *Hány szaklapja van a török nyomdászoknak?*

– A szakmának összesen 9 magazinja van, ebből 2 a csomagolóiparé, 2 csak a flexóé, 2 a mélynyomtatásé, 2 általános, 1 pedig a címkeiparé. A Basmen a középmezőnyben helyezkedik el. A Matbaa Haben egyike a két legjobbnak.

A magyar nyomdászoknak azt tanácsolom, látogassák a kiállításokat, kövessék a fejlődés útját, vegyenek részt technológiai tárgyú szemináriumokon, és kössenek üzleteket külföldi államokkal.

A közeljövőben meg lehetne szervezni kölcsönösen egy budapesti és isztambuli látogatást!

– *Túl azon, hogy az ország meghatározó nyomdai szaklapját képviseli, más kereskedő céget (MAN Roland, Heidelberg) is képvisel. Hogyan tud ennyi feladatnak megfelelni?*

– Negyven éve vagyok a nyomdaiparban. Dolgoztam mérnökként, kereskedőként, oktatóként, egyesületi elnökként, műszaki konzultánsként, koordinátorként, termelésirányítóként és különféle angol gyártóknál ügynökként. Az elmúlt 20 év alatt a Basmen magazin főszerkesztője, majd hat évig a Matbaa Technik és a Matbaa Haber szakírója voltam. Jelenleg heti három napot a Dereli Graphic és 2 napot a Bojunga cégcsoporthal dolgozom.

Úgy gondolom, hogy az egész szektor ismeri és elismeri a munkámat, idős vagyok, de fiatal a szívem, és egészséges. Amíg élek, mindig a nyomdaiparban akarok maradni, és megtenni minden tőlem telhetőt.